№ 31. Ausgabe B.

ГОМАН

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты:

на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы—1 м. 20 ф., на 1 мес.—40 фэн.

Беларуская Віленская часопісь

выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакціі: Вільня, Завальная 7.
Адрэс адміністрацыі і экспэдыцыі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак:

на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі— па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 31 (123). Год II. Вільня, 17 красавіка 1917 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.).

Вайна замірае.

16 красавіка.

Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: На поўначы ад дарогі Аррас-Камбрэ нашы войскі адкінулі ворагоў назад. Узяты 475 палонных, 15 кулемётаў і 22 гарматы.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Сягоньня раніцай у Шампані на шырокім фронці узнялася пяхотная бітва.

Ворагі утрацілі 11 самалётаў, у тым ліку перэважываюць машыны найнавейшай конструкціі.

Усходні тэатр:

Без бітв.

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). Камітэт работнікоў і салдатоў пасьля доўгай нарады прыняў рэзолюцію с 6 пунктоў, у каторых тлумачыць свае адносіны да тымчасоваго ураду ва ўсіх справах унутрэнай і заграпічнай палітыкі.

ШТОКГОЛЬМ. Пяцера кіраўнікоў соцыялістычнай групы Леніна разам з Леніным перад выездам у Пецярбург адбылі доўгую нараду з галавамі швэдзкай соцыялістычнай партіі. Ленін сказаў, што ён стаіць наперадзі энэргічнай акціі за мір, аб чым ён ужо радзіўся с соцыялістамі Швэйцарыі, Франціі і Нямеччыны. Толькі з Англіі дагэтуль німа адказу. Лэнін сказаў, што ён мае надзею, што праз два тыдні ён прыедзе ізноў у Штокгольм, як галава расейскай мірнай дэлегаціі дзеля практычнай падгатоўкі міжнароднай мірнай конфэрэнціі.

ШТОКГОЛЬМ. У Пецярбурзі апублікован спіс членоў спаўніцельнаго Камітэту, зложэнаго с 44 асоб. Маршалак камітэту — Чхэідзэ, яго намесьнік—Керэнскій.

ШТОКГОЛЬМ. Умяркаваная расейская соцыял - дэмократычная «Рабочая Газэта» пішэ:

«Усё ямчэй чуваць кліч: «Вон тымчасовае правіцельство!» Ужо цяпер установчы сэйм выстаўляюць за ворага народу. Падобную пропаганду вядуць нават члены камітэту работнікоў і салдатоў. Атмосфэра—дужа напружэная, і ў кожны момэнт може быць узрыў».

МІНСК. 20 красавіка тут адбудзецца вялікая нарада ўсіх расейскіх армій, каб выясьніць адносіны між камітэтам работнікоў і салдатоў і тымчасовым правіцельствам. Апрыч таго будуць разгледаць пытаньне аб сазыве установчаго сходу, аб форме упраўленьня гасударствам і аб вайне і міры.

ПЕЦЯРБУРГ. Чхэідзэ організаваў так-званую «чырвоную гвардію», якая спаўняе паліцейскую службу ў Пецярбурзі.

«Нов. Вр.» пішэ, што Керэнскій арэштаваў генэрала Рэннэнкампфа, начальніка дэпартамэнту паліціі Васільева і палкоўнікоў ахраны Тюфлева (?) і Гродзенко (?), ды генэрала Зэйна.

БУДАПЭШТ. У палаці паноў граф Тіша сказаў:

«Ніхто ня думае мешацца да ўнутрэных спраў расейскай дзержавы».

Палата згодна ўсемі галасамі прыняла заяву гр. Тішы да свайго ведама.

БЭРЛІН. Офіцыоз соцыялістоў «Vorwärts» пішэ:

На адбытай на Вялікдзень конфэрэнціі англіцкай незалежнай работніцкай партіі у Лізе (Эдінбург) прынята гэткая рэзолюція: «С поўнай верай, што прадоўжэньне гэтаго страшэннаго і праступнаго душэгубства не мае ні карысьці ні мэты і што яно суліць вялікую небаспеку для баспечнасьці і дабрабыту нашаго народу, конфэрэнція клічэ правіцельство разам с саюзьнікамі пачаць перэгаворы аб пачэсным і на доўгіе часы замірэньні».

Нямецкі офіцыоз аб заяве Расеі.

БЭРЛІН. (В. Т. Б.). 14.IV. Газэта Канцлера пішэ:

«Тымчасовы урад у Пецярбурзі 10 красавіка апублікаваў заяву, згодлівую у сваіх асноўных пунктах с чысьленымі заявамі Нямеччыны і яе саюзьнікоў. Гэтак абедзьве стороны не дабіваюцца нічога, апрыч забаспечэньня свайго быту, чэсьці і магчымасьці развіцьця сваіх народаў. Цэнтральные дзержавы ня хочуць і не заінтэрэсованы ў тым, каб расейскі народ выйшоў з вайны прыніжэны, або устрэсены ў асновах свайго жыцьця. Цэнтральные дзержавы не збіраюцца зачэпляць чэсць або волю расейскаго народу і ня хочуць нічога іншаго, як жыць у згодзі і дружбе са здаволеным суседам.

Пры гэтым Нямеччына зусім не мае думкі мешацца ў новы лад у жыцьці Расеі, або гразіць Расеі ізноў у момэнт нарадзін расейскай волі.

Расейскае ваеннае апавешчэньне з 11 дня гэтаго месяца мыліцца, называючы вялікай ваеннай акціей агульнаго значэньня ваенную опэрацію нямецкіх войск, загаданую мейсцовай агранічэнай тактычнай патрэбай.

Калі расейскі народ ешчэ праліваe сваю кроў і мучыцца, то вінавата ў гэтым не Нямеччына. Віна ляжыць на тым, каму ёсць карысць далей ваеваць. Дзе жаданьне міра расейскаго народу, высказаннае ў заяві 10 красавіка, спатыкаецца з найвялікшым адпорам? У сваіх уласных саюзьнікоў. Англія, Франція і Італія са сваімі саюзьнікамі, адкідаючы прэдложэны цэнтральнымі дзержавамі мір, зусім адкрыта заявілі, што яны зробяць згоду толькі с тэй умовай, калі ў Нямеччыны будуць адабраны вялікіе абшары прыналежачых ей зямель, калі Аўстро-Вэнгрыя будзе разгромлена, калі Турэччына будзе выкінута з Эўропы, а Малая Азія—падзелена на часьці.

Расейскі народ хочэ—і ніхто нічога іншаго не спадзяецца — аставацца верным сваім саюзьнікам. Але няхай расейскі народ ведае, што яго сыны і далей павінны будуць ліць сваю кроў і біцца толькі затым, што таго хочуць іх саюзьнікі, дабіваючыся гэтак спаўненьня сваіх завоевацельных і аннэксыйных пляноў. Гэта — прычына таго, што Расея прымушэна цярпець голад і мукі замест карыстаць з новадабытай волі і у згодным жыцьці с суседзямі сваімі ўзяцца за працу дзеля поступу і спаўненьня ідэалоў чэлавечэства».

Венскае тэлеграфнае агенцтво публікуе падобную заяву.

ШТОКГОЛЬМ. «Politiken» друкуе заяву прыбыўшых са Швэйцарыі расейскіх рэволюцыонероў, у каторай гаворыцца, што Англія зрабіла ўсё, каб недапусьціць палітычнай амнэстіі ў Расеі. Англіцкае правіцельство задзержывае заграніцай расейскіх рэволюцыонероў, якіе працуюць дзеля міра. Матэр'ялы аб гэтым будуць апублікованы ў рэволюціі ўсіх расейскіх соцыялістычных партій.

ШТОКГОЛЬМ. Сягоньня прыехалі у Штокгольм некалькі расейскіх рэволюцыонероў, каторые аддалі швэдзкай млада-соцыялістычнай партіі гэткі дакумэнт:

«Англія, каторая сэрдэчна вітала расейскую рэволюцію, зрабіла ўраз-жэ пасьля гэтаго спробу зьніштожыць яе рэзультаты, пратэставала проці амнэстіі і адмовілася даць вольны праезд рэволюцыонерам, настроеным міралюбна.

Тады пачаліся перэгаворы з нямецкім урадам. Немцы далі расейскаму поезду право нетыкальнасьці. 9 красавіка 30 расейскіх соцыялістоу — мужчын і жанок, у тым ліку Ленін і Зіновіев, ды некалькі членоу работніцкаго саюза праехалі у Швэцію праз Нямеччыну. У часі падарожы яны не выходзілі з вагонау“.

ЛЮГАНО. У Органі соцыялістоў «Avanti» вядомы расейскі рэволюцыйны пісьменнік Шчэрбатов здзекуецца над поўнай неасьведомленасьцю расейскіх газэт аб Расеі і пацьверджае, што рэволюція ідзе ўпярод усё выразней і больш староўча сваей дарогай. Саюзьніцкая прэсса галосіць сягоньня с прычыны падарожы расейскіх рэволюцыонероў у Штокгольм, але саюзьнікі скора дажджуцца ешчэ іншых, зусім неспадзеваных навін ад расейскай рэволюцыі.

Паралелі.

Рэволюцію ў Расеі вельмі часта раўнуюць да вялікай рэволюціі у Франціі, бышай больш за сотню гадоў таму назад. І праўда: шмат ёсць у іх супольнаго. І тут і там народ быў даведзен да незвычайна цяжкога палажэньня, і проці монарха і яго правіцельства падняліся ня толькі народные массы, але і буржуазія. Як тут, так і там народ выступаў проці вялікіх паноў, с-паміж каторых у Франціі гэтак многа утраціло сваё жыцьцё і меньне, а ў Расеі утрацяць свае безмяжовые зямельные абшары. І тут і там былі нават такіе чыста прыпадковые дэталі, як прыналежнасць французскай каралевы (аўстрыячкі) і расейскай царыцы (немкі) да чужой нацыянальнасьці. Але разам с тым між рэволюціей у Франціі і цяперашнім пэрэваротам у Расеі ёсць адна вельмі сур'ёзная рожніца. Гэта—адносіны рожных станоў да вайны.

У Франціі, с каторай ваевалі тыеж цяперашніе цэнтральные дзержавы, буржуазія была проці вайны, а народ—за вайну. У Расеі — наадварот: пад той час, як расейская буржуазія з лібэраламі наперадзі дамагаецца «вайны да канца», народ зусім ясна высказаўся проці вайны, і толькі пад націскам дэмократычных элемэнтоў тымчасовае правіцельство апублікавало надрукаваную ў апошнім нумэры «Гомана» дэклярацію, якая, бяспорна, можэ паслужыць за першы крок да пэрэговораў аб міры. Народ у Расеі зразумеў, што пры далейшай вайне ўласць буржуазіі толькі узмацуецца: без яе абыйсьціся было-бы вельмі трудна. І вось расейскіе дэмократычные элемэнты жадаюць чым скарэй палажыць канец вайне, каб пасьля міра на палёх бітв давясьці да канца і другую вайну—ў межах сваей дзержавы: вайну с панующымі над народам станамі.

Змаганьне між народам і вышэйшымі станамі, трэба думаць, выявіцца ў Расеі ў вельмі вострай формі. Яно—апрыч пытаньня аб вайне—будзе вясьціся перш за ўсё на грунці зямельнай справы.

Вядома, што сілу панства ў Расеі заўсёды станавіла земля — асабліва затым, што побоч з іх зямельнымі абшарамі селяне мелі зусім мала зямлі, менш, чым патрэба, каб пражыць з яе. З гэтай прычыны народ тамака не разумеў волі без зямлі,—не разумеў, каб можна было жыць вольна, пакуль безгранічные паля, пожні і лясы знаходзяцца ў панскіх руках. Гэта звязь — такая крэпкая, што нават кадэцкая партія (не кажучы ўжо аб левых партіях) на сваім апошнім з'езьдзі, адбыўшымся колькі дзён таму назад, павінна была прызнаць прынцып нацыоналізаціі зямлі,—значыць, прызнаць, што земля становіць супольнае меньне народу і што з яе павінны карыстаць перш за ўсё тые, хто яе сваімі рукамі вырабляе.

Такі паварот у зямельнай справе, на які пайшлі нават расейскіе лібэралы, дужа спалохаў вялікіх землеўласьнікоў ня толькі ў Расеі, але і ў нашым Краю. Нашы паны баяцца, каб падобны рух не перакінуўся бы і да нас, каб і тут не прыйшлося вызбыцца асновы свайго панаваньня ў Беларусі — зямлі. Страх гэты лёгка зразумець: тож у Беларускім краю, хоць селяне становяць 76% усяго нашаго народу, да іх належыць толькі 47% зямлі, а 53% належаць да двароў, часьцю—да казны. А як нашы паны—безмала ўсе палякі, дык на гэтых зямельных абшарах апіраецца ўся польская сіла ў Беларусі. Гэтая нацыоналізація зямлі ў нашым Краю не толькі грабіла-бы руінай нашым землеўласьнікам, але і суліла-бы канец польскаму панаваньню ў нас: тады ўся сіла апынулася-бы ў руках беларускаго селянства—землеробаў.

Чы расейскіе прыпадкі адаб'юцца і ў нас ажно гэтак сільна, чы, наагул, зямельная справа ў Расеі будзе развязана на грунці нацыоналізаціі вялікіх дворных абшароў, — аб гэтым ешчэ рана судзіць. Само сабой разумеецца, што ўсё гэта дужа цесна звязано з далейшым ходам вайны. Прыкамсі, што датычэ Расеі, можна сказаць напэўна, што там скоры мір суліць пабеду дэмократыі і нясе раздзел зямель,—і затым то расейская буржуазія так цьвёрда стаіць за далейшую вайну, каб змучэны, сплыўшы крывёю народ не здалеў скарыстаць са зробленай яго рукамі рэволюціі,

Грамадзянін.

Недаразуменьне?

Пасьля яркіх выступленьнеў за мір соцыалістычных работніцкіх элемэнтоў у Расеі было-бы зусім натуральна, калі-б выступленьня гэтые знайшлі адгалосак і ў другіх ваюючых дзержавах у імя старога клічу ўсіх соцыалістоў сьвету: «працавітая беднота ўсіх краёў, злучайся!» З гэтай прычыны агульная увага звернена цяпер на тое, што робяць соцыалісты ў Нямеччыне і Аўстрыі.

У тым нумэры, побоч с тэлеграмай аб мірнай дэлегаціі пецярбурскаго камітэту работнікоў і салдатоў, выехаўшай у Штокгольм мы надрукавалі дзьве весткі з Бэрліна і Вены, што прэдстаўнікі нямецкіх і аўстрыяцкіх соцыалістоў — Шэйдэманн і Адлер—гэтак сама паехалі у Штокгольм. Весткі гэтые былі перэдрукованы з „Berl. Lok.-Anz." у «Wilnaer Zeitung».

Само сабой ясна, якіе вывады можна было зрабіць з гэтых вестак: яны давалі аснову для думкі, што ініцыатыву міра бяруць у свае рукі соцыалісты ваюючых старон. А гэта, прынімаючы пад увагу значэньне работніцкіх масс у сучаснай вайне, будзіло ў кожнаго надзею на шыбкі канец вайны.

Тымчасам на другі дзень у глаўным органе нямецкай соцыалдэмократычнай партіі «Vorwärts» (з 12.IV.1917) мы прачыталі заяву, што Шэйдэманн і Адлер сідзяць першы—ў Бэрліне, другі—ў Вені.

Заява «Vorwärts'а» мае значэньне офіцыальнай заявы соцыал-дэмократычнай партіі, і мы ня можэм з ей не лічыцца. Аднак, у той жэ дзень у «Berl. Tageblatt» была надрукована тэлеграма с Копэнгагі, што ў часі Вялікадных сьвят Шэйдэманн быў у Штокгольмі, а пасьля — ў Копэнгазе, дзе меў нараду з даньскімі партыйнымі таварышамі. Гэтак, адкідаючы вестку, бытцым Шэйдэманн паехаў цяпер у Штокгольм у звязку с падарожай туды расейскіх дэлегатоў, усё-ж такі не выключаецца магчымасць зносін нямецкіх соцыал-дэмократоў з даньскімі і шведзкімі, а так сама магчымасць звязку з гэтым падарожы галавы шведзкіх соцыалістоў, Брандінга, ў Пецярбург.

Недальнавідные.

Пад той час, як усюды шырокай хваляй разліваецца жаданьне перастройкі жыцьця народаў на новых асновах, як імператар Нямеччыны апавешчае аб важных рэформах у сваей дзержаве, а народы Расеі самі заводзяць вольны, дэмократычны дзержаўны лад у сябе; — пад той час, як ваюючые дзержавы ўжо прызналі правы ўсіх націй на вольны быт,—у суседняй з намі Польшчы бачым дужа дзіўны абраз. Так, польскіе палітыкі, звертаючы вочы да сваей далёкай мінуўшчыны с-прад сотні з лішкам гадоў, абдумываюць, як-бы цяпер адбудаваць асновы старога, даўно аджыўшаго свой век дзержаўнаго ладу, а чысьленые агітатары — ў мысль заявы польскаго каронного маршалка, Немоёвскаго, аб «гісторычнай місіі» Польшчы — стараюцца будзіць між польскім народам, польскімі селянскімі массамі апэтыт на чужое дабро, тлумачучы ім, бытцым дзеля «шчасьця Польшчы» яна павінна захапіць наш Край, або хоцьбы частку яго. І гэткая работа ня толькі не спыняецца пасьля пратэстоў беларусоў і літвіноў, а, наадварот, пашыраецца: у адным з апошніх нумэроў газэты «Dziennik Polski» (№ 93) апісан мітынг селянскай організаціі «Zjednoczenie ludowe» ў Люблінe, на каторым нейкі «п. Плютыньскі адзначыў патрэбу пасунуць граніцу польскаго гасударства чым-далей на ўсход».

Мы ня можэм даволі надзівіцца недальнавіднасьці польскіх палітыкоў, каторые думаюць, бытцым новая Польшча с падобнымі «ідэаламі» можэ прыцягіваць да сябе нашы народные массы бяз рожніцы нацыональнасьці, — нават тых, хто ў нас гаворыць «по польскему». Мы ня можэм надзівіцца, як польскіе «палітыкі» не разумеюць, што раз на ўсім сьвеці будзе праведзен у жыцьцё прынцып прызнаньня права ўсіх націй на свабоду, дык ніхто дзеля Польшчы ня згодзіцца нарушаць гэтаго права у адношэньні да нашаго народу і Краю, ніхто не дапусьціць, каб Польшча няволіла бы хаця малы шматок няпольскай зямлі.

Недальнавіднасць у звычайных людзей — гэта вялікі недастатак. Але калі недальнавіднымі 'аказваюцца тые, хто бярэцца кіраваць доляй усяго свайго народу, дык недальнавіднасць у іх—гэта цяжкі праступак, гэта страшэнная віна, якой народ ім ніколі не забудзе.

І. Мелешка.

Вячорные мысьлі.

Доўгалетняе супольнае жыцьцё беларусоў с палякамі зрабіло тое, што нашы паны: баяры, шляхта, ды буржуазная інтэлігэнція адлучыліся ад свайго народу і перайшлі да палякоў, с каторымі яны зліліся, утраціўшы ўсякае пачуцьцё сваей нацыональнай аддзельнасьці. Вядома, што сіла народу — гэта не паны яго, каторые могуць зменяць фронт, як ім падабаецца, а сіла народу—гэта сам народ у сабе. Утраціўшы сваіх верхаводаў, народ астаўся сам, перэжываў цяжкіе мінуты без кіраўнікоў, цярпеў моўчкі, перэнасіў ціха ўсе свае беды, не маючы магчымасьці без інтэлігэнціі гаварыць у сваю абарону. Але ні Люблінская Унія, ні расейскі царызм не змаглі перэрабіць наш народ: ён астаўся тым, чым і быў, не страціў ні мовы, ні веры, ні сваіх традыцій і, нараўне з усемі народамі, ў дзевятнадцатым сталецьці прабудзіўся і ён зо-сну і заявіў, што жыве і мае право да жыцьця. Пакуль ён маўчаў, кажуць тутэйшые палякі, ўсё было добра, і пан нават часам жартаваў і ў прыпадку добраго гумору звертаўся да свайго слугі па беларуску, не маючы адразы называць сябе літвіном (каб адрожніць жыхара Літвы ад жыхара Польшы); але цяпер, як народ пачаў крычаць і трэбуець сваіх школ, трэбуець навукі веры і малітвы ў сваей роднай мове, як ён захацеў бачыць вольнай і шчасьлівай родну Беларусь, ня хочучи прылучэньня яе да шляхоцкай і монархічнай Польшчы, гдзе каралёў польскіх малым дзецям прэдстаўляюць нараўне са сьвятымі, — дык зрабілося ўжо ня добра. Добраго гумору ў пана не відаць, і ён ужо не загаварывае «па мужыцку» і заўсёды называэ сябе палякам. Дык і пэўне, паны, што вам ня трэба ўлавіць у чужую скуру: ўсё роўна мы вас пазнаем! Наш народ — гэта дэмократычны народ, гэта ціхіе работнікі — скромные землеробы; але ўжо прабудзіліся яны і не палезуць яны за вамі ў высокіе польскіе парогі, бо ім свая хата даражэй вашых палацаў, свая земля — сьвяцейша, іх потам, іх крывёю аблітая, бо ім свая мова пякнейша, бо ў сваей мові яны слышаць стогны сваіх бацькоў і плач свайго дзіцяці...

Лабуць.

У Вільні і ваколіцах.

× **Летні час.** У панядзелак пачаўся летні час. У тую ноч усе гадзіннікі перэстаўлены на гадзіну ўпярод.

× **Скорая помач** ад 2 да 8 красавіка дадзена ў 51 прыпадку. Карэтка выежджала 33 разы.

× **Заяўкі аб прыезьдзі і выезьдзі** кватэрантоў павінны рабіць гаспадары або упраўляючые дамоў. Заяўляць трэба аб усіх, не выключаючы дзяцей ад дня іх нарадзін.

× **За кражу электрычнасьці** цырульніка Язэпа Лешчынскаго засудзілі на 300 м. штрафу або на 100 дзён вастрогу.

× **За помач у распусьце** засуджэны: Рохэль Хацкеліс — на 1 мес., Хая Вахс — на 2 мес., Іда Набарстох — на 1 мес., Ізраэль Штамбэр — на 3 мес. і Мірон Ямбро — на 1 мес.

× **Лясны урад** пры Stadthauptmann'е перанесен на Домініканскую вул. 3, пакой 55. Касса ураду знаходзіцца ў тым жэ домі, пакой 30.

× **Курс рубля:** офіцыальны — 2 м. 00 фэн. за рубель; у банках пры прадажы — 2 м. 44 ф., пры куплі—2 м. 48 ф.

Пазычковая каса бярэ 6%.

× **Кража.** На Рудніцкай вул. ў мануфактурнай краме укралі рэзнаго тавару на 1000 м.

С панадворку пры Вілкомірскай вул. 36 укралі ў начы на 11. IV каня с кляймом „W".

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была (па Цэльсію):

	найвыш.	найніж.
за дзень з 11 на 12	+9,5°	—1,5°
„ з 12 на 13	+13,5°	+2°
„ з 13 на 14	+9°	+2,5°
„ з 14 на 15	+12°	+3,5°

З усяго Краю.

Сьмерць Замэнгофа.

БЕЛАСТОК. Гэтымі днямі ў Варшаве памёр беластočанін д-р Заммэнгоф, улажыўшы эспэранцкую мову.

Ваенная падпіска.

КОЎНА. Тут на VI нямецкую пазыку падпіска дала 45.000 м.

ГРОДНЯ. На ваенную пазыку падпісаліся тут на 30.000 м.

ПАНЕВЕЖ. На нямецкую пазыку падпісаліся на 20.000 м.

1000 марак награды.

ФОЛЬВ. РЫГА, пры дварэ Бэрг, Іоганішкельск. пав. Невядомые ліхадзеі забілі ўсю сям'ю Пэтрокас, зложэную з мужа, жонкі і 4 дзяцей, і спалілі дом. У рукі ліхадзееў папало каля 2 тысяч рублёў. Начальнік упраўленьня Літвы суліць награду да 1000 м. таму, хто дасць ведамасьці або навядзе на сьлед ліхадзееў. Даваць ведамасьці трэба паветоваму начальніку ў Іоганішкелях або на найбліжэйшай жандарскай станцыі.

Апавешчэньне.

21 лютаго г. г. ударамі сакеры забіт невядомымі ліхадзеямі, краўшымі дровы, лясьнік, обэр'егер Відэманн, у лесі каля Стацішак, між вазёрамі Мэтэля і Обэлія, болей-меней у 6 кілёмэтрах на поўначы ад Сэрэі, Оліцкаго павету. Труп забітаго абрабавалі, ўзяўшы каля 60 марак грашыма, блёк дзеля заметак з уложэнымі туды фотографіямі, блёк с квіткамі, адштэмплёванымі службовай печаткай сувальскаго лясьніцтва, на спажыўные прадукты і мысьліўскую стрэльбу з 10 патронамі.

Хто затрымае ліхадзееў і іх памочнікоў, або дамясе аб іх, хто яны і дзе знаходзяцца, даўшы гэтак магчымасць арэштаваць і пакараць іх, — той атрымае награду да 1.000 м.

Усе ведамасьці трэба заяўляць п. паветоваму начальніку у Оліце, або на найбліжэйшай жандарскай станцыі.

Цяжкая кара жджэ таго, хто дае схоўку ліхадзеям або іх памочнікам, ці памагае ім іншым спосабам.

Вільня, 9 красавіка 1917 г.

Der Chef
der Militärverwaltung Litauen
Franz Josef Fürst von Isenburg-Birstein
Oberstleutnant à la Suite der Armee.

Заметка.

Загад аб друку з 10. VII. 16 і 30. XI. 16 аб прывозе кніг, аткрытак з відамі і т. д. перэменяецца ад 15 красавіка 1917 г.

Ад 15. IV бланкі з заказамі трэба пасылаць не ў Buchprüfungsamt Ob. Ost, як было дагэтуль, а ў Buchprüfungsamt пры Oberbefehlshaber Ost, Prüfugsstelle **Leipzig**, Deutsche Bücherei. Пачынаючы ад вышэйпісанаго дня, просьбы аб пазваленьні на прывоз могуць падаваць ня толькі пражываючые ў межах Ober Ost заказчыкі, але і выдаўцы, коммісіонеры і т. д. з Нямеччыны. Апрыч быўшых дагэтуль у ужытку бланкоў дзеля заказоў для некалькіх заказоў разам, якіе можна атрымліваць па 15 фэн. за пару, цяпер допускаюцца бланкі дзеля заказоў і меншаго формату на паадзінокіе заказы па 5 фэн. за пару. Бланкі можна атрымліваць ад Buchprüfungsamt Ober Ost, Deutsche Feldpost 120, або ад Buchprüfungsamt Ober Ost, Prüfugsstelle Leipzig, Deutsche Bücherei. Быўшая дагэтуль цэна 5 фэн. за чырвоные квіткі, каторые паводлуг загаду наклеіваліся на пасылкі, паменшаецца да 2 фэн. за штуку. Наагул жэ дзелаводзтво пры прывозе друкаваных рэчэй астаецца такое, як было дагэтуль.

Von seiten des Oberbefehlshaber Ost
Der Oberquartiermeister.
I. V.
Gez. Schmidt.
Oberst.

Рэволюція у Расеі.

Папраўка. У апублікованай заявi расейскаго ураду аказалася абмылка. Замест слоў: «зашчыта нашай папраўдзі нацыональнай бацькаўшчыны за ўселякую цану» трэба чытаць: «зашчыта нашай нацыональнай спадчыны за ўселякую цану».

ЛЮГАНО. «Corr. della Sera» пішэ, што ў Расеі наступае новы крызіс, развіцьця катораго ждуць з узрастаючай трывогай.

РОТТЭРДАМ. Заява тымчасоваго расейскаго ураду паказвае, што ўласьць выходзіць з рук кадэтоў і пераходзіць да левых.

ПЕЦЯРБУРГ. Група крайніх соцыялістоў у сваіх газэтах «Праўда» ў Пецярбурзі і «Соцыяліст» у Масвве нападае на толькі на правіцельство, але і на ўмяркаваные соцыялістычные групы. Яна дабіваецца міра.

Правіцельство стараецца наладзіць соцыялістычную групу пад назваўньем «Еднасць» наперадзі з быўшым думскім дэпутатам Бадаевым, высланым у Сібір. Орган гэтых соцыялістоў Мілюкоўскаго духу—«Еднасць».

ШТОКГОЛЬМ. «Нов. Вр.» прарочыць новые цяжкіе ўнутрэные разрухі. Партія правых прыгатаўляецца, каб пачаць вайну за стары лад. Усё паказвае, што рэакцыя будзе ўсемі сілами паддзержываць агітацію камітэту работнікоў і салдатоў за мір, каб падкапаць пазыцію тымчасоваго правіцельства. Тымчасовы урад с кожным днём губляе грунт пад нагамі. Між яго членамі — безупынные недаразуменьня. Рада работнікоў і салдатоў дамагаецца ўражжэ сазваць устаноўчы сэйм, спадзяючыся, што ўласьць пяройдзе да яе і устаноўчаго сэйму.

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). На з'ездзі прэдстаўнікоў работнікоў і салдатоў усяе Расеі у Таўрыдзкім палацу Чхэідзэ між іншым сказаў: „Наступіў час, калі народы павінны самі ўзяць у свае рукі справу вайны. Мы ідзем разам з усімі, хто жадае, каб правіцельствы адракліся ад уселякіх завяеваньнёў і прыступілі да перэработкі умоў між сабой. Мы павінны працаваць у гэтым кірунку, бо нашае выступленьне павінно палажыць канец вайне“.

КОПЭНГАГА. З'езд работнікоў у Пецярбурзі віншаваў тымчасовы урад с прычыны адрачэньня яго ад палітыкі аннэксій і суліць паддзержку работніцкіх партій дзеля правядзеньня іншых пунктоў урадовай праграмы.

БЭРН. Адзін выдатны член італьянскай соц.-дэм. партіі ў Мілане сказаў, што на жаданьне расейскаго камітэту работнікоў і салдатоў тымчасовае правіцельство вядзе перэгаворы с саюзьнікамі аб устанаўленьні, да якіх ваенных мэт кіруюцца саюзьнікі. Тымчасовы урад папярэдзіў саюзьнікоў, што ад развязкі гэтаго пытаньня будуць залежаць далейшые адносіны Расеі да лондонскай умовы аб супольным заміреньні.

ЛЮГАНО. Пражываючы у С.-Рэмо вядомы соцыяліст Плеханов, вярнуўшыся ў Пецярбург, назначэн расейскім міністрам працы.

ШТОКГОЛЬМ. Протопопова першы раз дапрашывалі; пры гэтым высьнялі яго даўнейшую ліберальную работу.

Швэдзкіе газэты даносяць с Фінляндіі, што ў часі рэволюціі у адным толькі Гэльсінгфорсі утраціліі жыцьцё 400—500 афіцэроў. Толькі скоры прыезд Керэнскаго выратаваў ад зніштажэньня балтыцкі флот.

У тую пятніцу ў пецярбурскай комэндантуры, дзе дзяржалі некольькі сот арэштаваных афіцэроў і каля 3.000 салдатоў, стаяўшых за стары лад, былі сур'ёзные разрухі. Пры усьмірэньні забіты 8 афіцэроў і 32 салдаты.

Камітэт расейскай соцыял-дэмократычнай партіі у сваей адозві пратэстуе проці спроб англіцкіх і францускіх соцыялістоў так-званай «большасьці» зрабіць націск на расейскіх соцыялістоў, каб яны пагадзіліся з буржуазіей і імпэрыалістычнай палітыкай тымчасоваго ураду. У адозве сказано, што расейскі пролетарыат будзе і далей ваеваць за мір і за незалежную палітыку.

ПЕЦЯРБУРГ. «Нов. Вр.» друкуе прамову прэдстаўніка балтыцкаго флоту на заседаньні камітэту работнікоў і салдатоў у Пецярбурзі. Ен сказаў:

„Балтыцкі флот гатоў увесь падчыніцца прыказам камітэту работнікоў і салдатоў. Але ён лічыць немагчымым, каб гасударствам упраўлялі два урады. Каго слухаць: тымчасоваго правіцельства, ці камітэту работнікоў і салдатоў?“

КОПЭНГАГА. Тымчасовы урад у Пецярбурзі пастанавіў аддаць пад ваенны суд Мікалая Мікалаевіча за яго неудачу пры Мазурскіх вазёрах.

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). Імпэратарскіе землі, сконфіскованые тымчасовым урадам на карысць казны, не станавілі асабістаго меньня Мікалая Романова.

МАСКВА. «Русск. Сл.» пішэ, што ноты новаго расейскаго нацыональнаго гымну ўжо уложэны, і ён будзе апублікован гэтымі днямі. Ен падобен да Марсэльезы і гаворыць аб вольнай Расеі, аб народзі і дэмокраціі.

З усяго сьвету.

БУДАПЭШТ. Амэрыканскі пасол Пэнфільд перад сваім выездам прэдлажыў аўстрыяцкаму правіцельству аддяліцца ад Нямеччыны і зрабіць умову с саюзьнікамі, на моцы каторай Аўстрыя павінна была-бы аддаць часць Галічыны, палудзеную часць Тыролю, Банат і Босьнію і Гэрцэговіну, а за гэта пасьля разгрому Нямеччыны атрымала-бы Баварыю і Сілезію. Адказ аўстрыяцкаго ураду быў такі, што Пэнфільд прызнаў патрэбным пакінуць Вену.

БЭРН. Аб разрухах у Дубліне даносяць:

Вялізарные грамады народу пайшлі ў цэнтр места. На перадзі ішлі маладые людзі з адзнакамі сін-фэйнэроў. У салдатоў і паліцію кідалі каменьні. Пеялі песьні ў чэсць леташняго паўстаньня.

З гэтай прычыны «Times» пішэ: «Мы не кажэм больш, чым ёсць, гаворучы, што наша старана стаіць перад незвычайна сур'ёзнай катастрофай. На жаль, публіка нічога ня ведае аб вялікай небаспечнасьці».

ПАРЫЖ. Францускіе газэты дамагаюцца, што цяпер, калі цар, прыхільный да грэцкаго караля Константына, скінут с трону, трэба абявіць у Грэціі рэспубліку.

ЛЯПАЦ (Болівія). Правіцельство разарвало зносіны з Нямеччынай.

КЭЛЬН. «Volksztg», газэта нямецкаго каталіцкаго духавенства, пішэ, што ў найбліжэйшых днях трэба ждаць скасаваньня закона, паводлуг катораго езуітам забаронено жыць у Нямеччыне.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньня:

12.IV. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: На паўночным беразі Скарп у часі англіцкіх атак мы утрацілі вёску Мушi. У бітвах пры Більвур узяты у англічан 25 афіцэроў, больш за 1000 салдатоў і 20 кулемётаў. Пры Гаржікур узяты больш за 100 палонных і 5 кулемётаў.

Ворагі ў бітвах на паветры утрацілі 23 самалёты, ад пяхотнаго агня—1.

Ротмістр ф. Ріхтгофэн збіў свайго 41-го ворага.

13.IV. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Баталія на Аррас трывае далей. Чысьленые штурмы англічан адбіты з вялікімі ў іх стратамі.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Вострая артылерыйская бітва на фронці Эн і ў Шампані трывае далей. Узяты ў палон 100 французоў.

Ворагі утраці 15 самалётаў.

14.IV. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Баталія на Аррас тымчасова спынілася. Наабапол Соммы англіцкіе штурмы крывава адбіты. Узяты ў палон 3 афіцэры і больш за 200 салдатоў.

Фронт нямецкаго Насьледніка: У Шампані артылерыя з абодвых бакоў фронту вядзе вельмі вострую бітву.

12 лютаго ворагі утрацілі 11, 13—24 самалёты і 4 лятучые шары.

15.IV. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Ад даліны Скарп да чыгункі Аррас—Камбрэ ўчора перад абедам ішла вострая бітва. Англіцкіе дывізіі некалькі разоў атакавалі густымі массамі. Кожын раз яны былі адкінуты з незвычайна цяжкімі крывавымі стратамі. Апрыч таго англічане утрацілі 300 палонных і 20 кулемётаў.

Фронт нямецкаго Насьледніка: У Шампані разыгралася заядлая артылерыйская бітва.

Фронт Альбрэхта Вюртэмбэрскаго: Сільны агонь артылерыі. Пад Вэрдэнам і ў Вогезах узяты палонные і дабыча.

У бітвах на паветры французы, англічане і амэрыканцы утрацілі 17 самалётаў, агнём з зямлі—4, ды апрыч таго 2 лятучые шары.

Ротмістр бар. ф. Ріхтгофэн збіў свайго 44-го ворага.

Аустрыяцкіе апавешчэньня.

ВЕНА. 12. IV. Італьянскі тэатр: У ваколіцах Гэрцу ўзяты 4 італьянскіе афіцэры, 135 салдатоў, два кулемёты і тры мінамёты.

ВЕНА. 15.IV. Італьянскі тэатр: Пры Тольміне ўзяты 12 палонных.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). За апошніе дні ізноў затоплено варожых параходаў на 61.000 тонн.

За месяц люты ўсяго затоплена 781.000 тонн, за марэц—861.000 тонн.

За першые два месяцы блокады Англіі мы утрацілі 6 падводных лодак. За гэты час пабудована новых падводных лодак у некольні разоў болей, чым число затопленых. Число апошніх, раўнуючы да ўсіх нашых падводных лодак, зусім незначнае і ніякай сур'ёзнай вагі не мае.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У Сярод земным моры за апошні час ізноў затоплено тарговых караблёў на 50.000 тонн, у тым ліку 12 параходаў і 14 парусьнікоў.

БЭРЛІН. (Б.Т.Б.). На узбярэжжы Фляндрыі нашы ваенные лятуны збілі 14 красавіка 2 францускіе лятучые лодкі.

БЭРЛІН. За месяц марэц саюзьнікі утрацілі на заходзі 152 самалёты, а на ўсходзі—9 самалётаў і 19 лятучых шароў. Нямецкіе страты: 38—на заходзі і 7—на ўсходзі.

ВЕНА. Галава аўстрыяцкіх соцыял-дэмократоў, Адлер, разам з дэпутатамі—соцналістамі Сайд'ам і Еннэр'ам выехаў у Бэрлін на нараду з галавой нямецкіх соц.-дэм., Шэйдэманнам.

Бітва на Аррас.

На фронці Аррас у англічан працуюць некольні тысяч цяжкіх гармат. У бітве выступае безмала ўся англіцкая армія. Бітвай кіруюць англіцкі главнакамандуючый Гэг і генэралы Горн і Эльбі. Панцырные аўтомобілі, атакаваўшые нямецкіе лініі, разбіты артылерыйскім агнём і лежаць разбітые перад фронтам.

Міль'ёны гранат на шырыні 40 кілёмэтроў фронту папярэдзілі англіцкіе штурмы. Магутные спробы англічан дайсьці да Анкр былі дарэмны.

Далей на ўсходзі, ў Шампані, на францускім фронці, ўжо некольні дзён трывае страшэнная артылерыйская бітва.

Італьянскіе і францускіе газэты адзначываюць цьвёрды адпор нямецкіх войск.

Спіс ваенна-палонных з нашаго краю.

З Вільні і Віленскай губэрні.

Табор для ваенна-палонных Lansdorf.

Казлоў Сымон, Нікшова.
Волкоў Іван, Богнішчэ.
Кавёл Вінцэсь, Дубікова.
Гагановіч Іван, Даўгінава.
Карпейчык Іван. Чэрнякі.
Сенкевіч Пётр, Вілейка.
Мілякоў Васіль, Вільня.
Тавін Константын, Валожын.
Войтулевіч Антон, Праходы.
Філіповіч Віктар, Карпілоўка.
Шапэль Іван, Вілейка.
Сологуб Александар, Годуцішкі.
Сябрык Іван, Космін.

(Далей будзе).

АБВЕСТКІ.

КНІЖКІ ДЛЯ ШКОЛ:

Беларускі лемэнтар	6	кап
Bielaruski lementar	6	„
Першае чытаньне	6	„
Pieršae čytańnie	6	„
Haściniec dla małych dzietak	5	„
Другое чытаньне	25	„
Karotki katechizm	5	„
Karotkaja historyja świataja	15	„
Karotkaje wyjaśnieńnie abradoŭ R.-Katalickaho kaścioła	15	„
Kantyčka	15	„
„Boh z nami", knižka da nabaženstwa	40	„
Задачнік для пачатковых школ год I	15	„
Zadačnik dla pačatkowych škoł hod I	15	„
Zadačnik dla pačatkowych szkoł hod II і III	40	„
Гутаркі аб небе і зямлі	15	„
Кароткая гісторыя Беларусі	60	„
Karotkaja historyja Bielarusi	60	„
Першая чытанка	25	„
Rodnyje zierniaty. Knižka dla školnaho čytańnia hod II і III. U aprawie 1 г., biez apr.	85	„

Вільня, Завальная 7. Беларуская Кнігарня.

Выйшла з друку новая беларуская кніжка
„Як правільна пісаць па беларуску"
(лацінскімі літэрамі)
УЛАЖЫЎ АНТ. ЛУЦКЕВІЧ.
Часць I. Цэна 10 кап.
Набываць можна ў Беларускай Кнігарні у Вільні, Завальная вул. 7.

КНІЖНІЦА
Віленская вул., 33.
дае да чытаньня кніжкі у беларускай, нямецкай, расейскай і францускай мовах.

Хто рызыкуе, той выйгрывае.

Вялікая Гамбурская Урадовая Лётэрыя.

Аграмадные шансы на выйгрыш дае Гамбурская Урадовая Лётэрыя, розыгрыш каторай скора адбудзецца.

Адзін мільён марак

—найвялікшы главны выйгрыш, або адзін с чародных:

М. 900.000, 890.000, 880.000, 870.000, 860.000, 850.000 і т. д. спэцыяльна
М. 500.000, 300.000, 200.000, 100.000 і т. д.

Лётэрыя складаецца с 7 кляс.

Найвышэйшые выйгрышы ў 1—7 клясах эвэнтуальна:

М. 50.000, 60.000, 70.000, 80.000, 90.000, 100.000 і адзін мільён марак.

Лёсы 1-ай клясы пасылаю за офіцыяльную цэну:

М. 2,50	М. 5	М. 10
за чверць лёсу,	за пол лёсу,	за цэлы лёс.

Тіражные спісы і выйграные грошы — ураз-жа пасьля кожнага розыгрыша. Офіцыяльные пляны дадаюцца дарма. Радзіцца заказаць некольні лёсаў, бо тады шансы на выйгрыш шмат вышэйшые. Маім кліентам я ўжо сем разоў выплаціў вялікіе прэміі, апошні раз — двойчы за адзін год, і выйгрыш 500.000 м.

С прычыны таго, што заказы паступаюць звычайна ў вялікім чысьле і запас лёсаў шыбка разыходзіцца, раджу заказываць іх чым скарэй—не пазьней 30 красавіка.

Jos. Dammann, Hamburg.

Фірма аснована ў 1851 гаду—Königstr.15—19

Найстарэйшы і найбольш ведомы главны коллектор.

Грошы найлепей пасылаць пачтовым пераказам (пісьмы каштуюць 15 фэн.).

Пасрэднікі, каторые хацелі-бы браць лёсы на камісію на добрых варунках, могуць заявіць мне ўраз-жа аб гэтым.

Cigarette № 15
Cigarette № 25
Gold-Saba
Flaggengala

GARBÁTY CIGARETTEN
Für Qualitätsraucher

Graf Yorck
Meine Passion
Burschenschafter
Landesflagge.

349 Гамбурская Урадовая Лётэрыя!

Разыгрываецца капітал
13 мільёнаў 731.000 марак.
Найвялікшы выйгрыш у найшчасьлівшым здарэньні
1 МІЛЬЁН МАРАК.

Спіс выйгрышоў і прэмій:

Прэмія I 500.000 м.	1 прэмія 40.000 м.	212 выйгр. па 2.000 м.
Прэмія II 300.000 „	1 выйгрыш 40.000 „	5 выйгр. па 1.500 „
1 выйгрыш 200.000 „	1 прэмія 30.000 „	525 выйгр. па 1.000 „
1 выйгрыш 100.000 „	1 выйгрыш 30.000 „	639 выйгр. па 500 „
1 выйгрыш 90.000 „	7 вы гр. па 20.000 „	150 выйгр. па 400 „
1 прэмія 80.000 „	3 вы гр. па 15.000 „	90 вы гр. па 300 „
1 выйгрыш 80.000 „	16 выйгр. па 10.000 „	44174 выйгр. па 250, 220, 200, 175, 150, 125, 100, 75 і 35 „
1 прэмія 70.000 „	1 выйгрыш 7.500 „	
1 выйгрыш 70.000 „	1 выйгрыш 6.000 „	
1 прэмія 60.000 „	56 выйгр па 5.000 „	
1 выйгрыш 60.000 „	2 выйгр. па 4.000 „	46.020 выйгрышоў,
1 прэмія 50.000 „	128 выйгр. па 3.000 „	8 прэмій і
1 выйгрыш 50.000 „	201 выйгр. па 2.500 „	10.000 вольных лёсаў.

Розыгрыш I клясы—7 і 9 чэрвеня.
Лётэрыя складаецца с 7 кляс.

Цэна орыгінальных лёсаў

разам з нямецкім імперскім гэрбовым зборам

	Для I клясы:	Для ўсіх 7 кляс:
восьмая частка орыгінальнага лёсу	М. 1,25	М. 25.—
чверць орыгінальнага лёсу	„ 2,50	„ 50.—
палова орыгінальнага лёсу	„ 5.00	„ 100.—
цэлы орыгінальны лёс	„ 10.00	„ 200.—

Іграць на лётэрыі можна пачынаючы ад кожнай клясы.

J. Meyer & Co.
Lotteriegeschäft
Hamburg 36, Kielerstrasse 106.

Пісьмо для заказу.
Ersuche um Zusendung
von ______ Los 1. Klasse
Hamburger
STAATS-LOTTERIE.
Der Betrag von M. ______
erhalten Sie gleichzeitig durch Postanweisung. Wird einliegend beigefügt.
(нежаданае перачыркнуць).

Імя ______
Прафэсія ______
Мейсцо жыцьця ______
Пачтовы округ ______
Заметкі ______
(Прашу даць выразны адрэс).
Hom. Wiln.

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтво «Гоман». Редактар В. Ластоўскі.